

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕАТРУ, КІНО І ТЕЛЕБАЧЕННЯ ІМЕНІ І. К. КАРПЕНКА-КАРОГО**

Факультет театрального мистецтва

Кафедра організації театральної справи імені І. Д. Безгіна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
на тему**

**«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ КИЇВСЬКОГО
АКАДЕМІЧНОГО ТЕАТРУ ЗОЛОТІ ВОРОТА (2019–2023 РР.)»**

Студентки 4-ОТС курсу
Освітньо-професійної програми
«Організація театральної справи»
Спеціальності 026 Сценічне мистецтво
Галузі знань 02 Культура і мистецтво
Ковбасюк Дар'ї Олександрівни

Науковий керівник:
кандидат мистецтвознавства
Васильєв Сергій Сергійович

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ КИЇВСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ТЕАТРУ «ЗОЛОТІ ВОРОТА»	6
1.1. З історії Київського академічного театру «Золоті Ворота»	6
1.2. Мета і напрямки діяльності Київського академічного театру «Золоті Ворота»	7
1.3. Управління Київським академічним театром «Золоті Ворота»	10
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ КИЇВСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ТЕАТРУ «ЗОЛОТІ ВОРОТА» У 2019–2021 РР. ...	13
2.1. «Спадкоємність» поступу Київського академічного театру «Золоті Ворота»	13
2.2. Діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» в умовах запровадження протиепідемічних заходів у зв’язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)	15
2.3. Аналіз показників діяльності Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2019–2021 рр.	18
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ КИЇВСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ТЕАТРУ «ЗОЛОТІ ВОРОТА» У 2022–2023 РР. ...	24
3.1. Діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» під час повномасштабного вторгнення у 2022 році	24
3.1.1. Міжнародні проєкти Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2022 році	27
3.1.2. Репертуар Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2022 році	27

3.1.3. Кадрові виклики, що постали перед Київським академічним театром «Золоті Ворота» у 2022 році	29
3.2. VI Міжнародний конгрес «Театр крокує Європою»	30
3.3. Діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» під час повномасштабного вторгнення у 2023 році	32
ВИСНОВКИ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ	39

ВСТУП

Актуальність теми. Київський академічний театр «Золоті Ворота» був створений у 1979 році на хвилі демократичних зрушень як «Театр поезії», а у 1990 році театр було перейменовано в Київський театр «Золоті Ворота». Від часу заснування колектив очолював Валерій Пацунов. У 2014 році у театр прийшла молода креативна команда на чолі з Станіславом Жирковим. У 2017 році театру, що динамічно розвивався, було надано статус академічного. З 2019 року Київський академічний театр «Золоті Ворота» очолювала Оксана Ромашенко, а з 2022 року і по сьогодні директором – художнім керівником театру є Маріанна Розстальна. Організаційно-творчу діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2019–2023 рр. з порівнянням її різних етапів (напередодні пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19), в умовах запровадження протиепідемічних заходів і після повномасштабного вторгнення рф в Україну) досі розглянуто не було.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження – розглянути, розкрити та проаналізувати організаційно-творчу діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2019–2023 рр. (напередодні пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19), в умовах запровадження проти-епідемічних заходів і після повномасштабного вторгнення рф в Україну).

Реалізація мети передбачала розв’язання поставлених завдань:

- охарактеризувати засади діяльності Київського академічного театру «Золоті ворота»;
- проаналізувати організаційно-творчу діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2019–2021 рр.;
- проаналізувати організаційно-творчу діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2022–2023 рр.

Об’єктом дослідження є Київський академічний театр «Золоті Ворота».

Предметом дослідження є організаційно-творча діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2019–2023 рр.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і літератури.

У першому розділі дипломної роботи коротко розглянуто історію Київського академічного театру «Золоті Ворота», охарактеризовано мету і напрямки його діяльності, управління театром.

У другому розділі дипломної роботи проаналізовано організаційно-творчу діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2019–2021 рр.

У третьому розділі дипломної роботи проаналізовано організаційно-творчу діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2022–2023 рр. в умовах воєнного стану.

РОЗДІЛ 1

ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ КИЇВСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ТЕАТРУ «ЗОЛОТІ ВОРОТА»

1.1 З історії Київського академічного театру «Золоті Ворота»

Театрально-видовищний заклад культури «Київський академічний театр “Золоті Ворота”» є неприбутковим театрально-видовищним закладом культури, підпорядкованим Департаменту культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Власником та засновником театру є територіальна громада міста Києва, від імені якої виступає Київська міська рада.

Театр був створений у 1979 році на хвилі демократичних зрушень як «Театр поезії», а у 1990 році театр було перейменовано в Київський театр «Золоті Ворота».

Рішенням Київської міської ради від 27 листопада 2003 року №219/1093 відбулося злиття театрально-видовищного закладу культури «Київський експериментальний театр» та театрально-видовищного закладу культури «Київський театр “Золоті Ворота”» [1, с. 3].

Від часу заснування колектив очолював відомий режисер, професор Валерій Пацунов.

У 2014 році театр отримав нове творче життя – сюди прийшла молода креативна команда на чолі з режисером Станіславом (Стасом) Жирковим.

Згідно з рішенням Київської міської ради від 22 січня 2015 року №12/877 театр є правонаступником комунального закладу «Театрально-видовищний заклад культури “Театр пластичної драми на Печерську”».

Наказом Міністерства культури України від 29 червня 2017 року №565 «Про надання статусу академічного творчому колективу театрально-видовищного закладу культури “Київський експериментальний театр “Золоті Ворота”» театру надано статус академічного.

Відповідно до рішення Київської міської ради від 21 листопада 2017 року №499/3506 «Про перейменування деяких театральних закладів культури комунальної власності театральної громади міста Києва» театр перейменовано у театрально-видовищний заклад культури «Київський академічний театр “Золоті Ворота”» [1, с. 3].

Театр орендує приміщення за адресою: м. Київ, вул. Шовковична 7А загальною площею 352,3, балансоутримувач – комунальне підприємство «Керуюча компанія житлового фонду Печерського району м. Києва», у якому безпосередньо здійснюється показ вистав та знаходиться адміністрація.

Глядацький зал (вільна посадка): 50–70 посадкових місць (в залежності від конфігурації сцени).

З 2019 року Київський академічний театр «Золоті Ворота» очолювала Оксана Ромашенко.

З 2022 року і по сьогодні директором – художнім керівником театру є Маріанна Розстальна.

1.2 Мета і напрямки діяльності Київського академічного театру «Золоті Ворота»

Основною метою діяльності Театрально-видовищного закладу культури «Київський академічний театр “Золоті Ворота”» є розвиток театрального мистецтва і театральної справи, формування та задоволення культурних потреб населення.

У своїй діяльності театр ставить за мету створення умов для сприяння розвитку творчої активності територіальної громади міста Києва, формування в Україні та її столиці громадянського суспільства європейського рівня, що будується на засадах загальнолюдських цінностей із збереженням самобутніх традицій безцінної культурно-духовної спадщини, а також передбачає забезпечення реалізації політичних, громадянських, економічних, соціальних і культурних прав громадян.

Театр запрошує до співпраці молодих митців (акторів, режисерів, драматургів тощо) задля надання можливості розкриття їх творчого потенціалу та поповнення українського театрального ландшафту сучасним культурним продуктом.

Театр слугує майданчиком для популяризації української та світової сучасної драматургії, використовуючи її у виставах та підіймаючи гострі соціальні питання. Через використання художніх засобів виразності, театр спрямовує свідомість глядача на розгляд сучасних соціальних наративів, формує ідеї національної єдності та формує особистісну роль у створенні українського майбутнього [1, с. 4].

Відповідно до Положення про Театрально-видовищний заклад культури «Київський академічний театр “Золоті Ворота”» (далі – Положення) [2], основними видами (напрямами) діяльності театру були такі:

- створення, публічне виконання та публічний показ театральних вистав, інших творів театрального мистецтва на власній сцені (сценах) та на гастролях, організація мистецьких фестивалів, конкурсів, оглядів, а також реалізація квитків на зазначені заходи;

- підготовка театральних постановок, театрально-концертних програм та інших заходів на основі договорів з юридичним і фізичними особами для їх публічного виконання чи публічного показу на власній чи орендованих сценах з додержанням прав авторів та виконавців ролей (партій) відповідно до законодавства про авторське право та суміжні права;

- надання юридичним особам на основі договорів постановочних послуг, сценічних постановочних засобів для проведення вистав, концертів;

- виготовлення на замовлення юридичних та фізичних осіб предметів художнього оформлення театральних постановок, концертів;

- надання власної сцени іншим театрам для проведення гастрольних заходів, спільних театральних проектів та програм;

- підготовка, тиражування та реалізація інформаційно-довідкових і рекламних матеріалів, копій відеоматеріалів та фонограм, пов'язаних з

діяльністю театру, з додержанням прав авторів та виконавців ролей (партій) відповідно до законодавства про авторське право та суміжні права;

- діяльність з підтримки театральних і концертних заходів [2, с. 3–4].

Крім того театр може одночасно з основними видами діяльності провадити додаткові види господарської діяльності:

- продаж сувенірної продукції та квітів;

- продюсерська діяльність;

- організація харчування працівників театру та глядачів;

- розміщення реклами в театрі;

- організація презентацій;

- виробництво товарів та надання послуг виробничими службами та цехами театру;

- прокат і реалізація костюмів, взуття, обладнання, реквізиту, бутафорії, гримувальних, пастижерних та інших товарів і предметів;

- організація та проведення занять у студіях, підготовчих групах, групах раннього естетичного розвитку, творчих школах та об'єднаннях, секціях та мистецьких аматорських об'єднаннях, на курсах, у літературно-музичних вітальнях, ігрових кімнатах для дітей та гуртках, а також індивідуального стажування, підвищення кваліфікації;

- інші види діяльності, не заборонені законодавством України [2, с. 4].

Київський академічний театр «Золоті Ворота» бере участь у міжнародному культурному співробітництві в галузі театру і театральній справі на основі багатосторонніх та двосторонніх угод, а також у роботі міжнародних театральних організацій та об'єднань [2, с. 11].

Участь театру в міжнародному культурному співробітництві забезпечується у встановленому порядку шляхом:

- взаємного обміну театральною інформацією, вивчення міжнародного досвіду організації театральної справи;

- проведення міжнародних конференцій, конгресів, симпозіумів;

- організації спільної підготовки театральних працівників;

– провадження іншої спільної діяльності відповідно до угод, якщо вона не суперечить законодавству та міжнародним договорам України.

Театр має право провадити зовнішньоекономічну діяльність відповідно до законодавства, зокрема і шляхом демонстрування театральних творів за кордоном [2, с. 12].

Київський академічний театр «Золоті Ворота» відповідно до пункту 1 Положення є неприбутковим закладом культури. Відповідно до рішення №2126534600085 від 20.05.2021 театр внесено до реєстру неприбуткових установ [1, с. 4].

1.3 Управління Київським академічним театром «Золоті Ворота»

Керівництво діяльністю Київського академічного театру «Золоті Ворота» здійснює директор – художній керівник театру, якого призначає на посаду директор Департаменту культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) шляхом укладення з ним контракту строком на п'ять років за результатами конкурсу.

Директор – художній керівник театру в межах наданих повноважень:

- забезпечує виконання завдань театру;
- затверджує структуру театру та положення про його структурні підрозділи, посадові інструкції працівників театру;
- складає та за погодженням з Департаментом культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) затверджує штатний розпис театру в межах доведеної граничної чисельності;
- приймає на роботу професійних творчих працівників театру на конкурсній основі шляхом укладення контрактів та звільняє їх з роботи;
- приймає на роботу та звільняє з роботи всіх інших працівників театру;
- застосовує до працівників театру заходи заохочення і заходи дисциплінарного впливу;

- може залучати артистичний та художній персонал понад штатну чисельність на підставі цивільно-правового договору;
- без доручення діє від імені театру, представляє його інтереси в органах державної влади і органах місцевого самоврядування, інших організаціях, у відносинах з юридичними і фізичними особами, формує адміністрацію театру і вирішує питання діяльності театру;
- розпоряджається коштами та майном театру;
- спрямовує діяльність театру на виконання затвердженого річного фінансового плану з метою одержання запланованих сум доходів, не припускаючись витрат невиробничого характеру, не передбачених затвердженим фінансовим планом;
- забезпечує ефективне і цільове використання майна, закріпленого за театром;
- видає в межах компетенції накази та дає доручення, обов'язкові для виконання всіма працівниками театру, організує та контролює стан їх виконання;
- приймає рішення про необхідність внесення змін до видів економічної діяльності театру;
- приймає рішення щодо надання творчим працівникам театру відпусток для їх участі в конкурсах, фестивалях тощо;
- затверджує за погодженням з головним режисером, постановниками (режисером, художником, диригентом), керівниками виробничих цехів театру склад постановочних груп та виконавців, ескізи і макети оформлення вистав, плани роботи над новими постановками та виставами і визначає в установленому порядку їх готовність і терміни випуску;
- затверджує календарні плани публічного виконання та публічного показу вистав та інших заходів;
- організує і забезпечує проведення вистав та інших заходів;
- від імені театру укладає угоди (договори), вчиняє правочини, передбачені законодавством України, видає довіреності з урахуванням

обмежень, визначених контрактом та законодавством, що регулює питання господарських зобов'язань, щодо вчинення яких є заінтересованість;

– відкриває в банках поточні та інші рахунки театру;

– згідно із законодавством України затверджує план використання бюджетних коштів театру за погодженням з Департаментом культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації);

– несе персональну відповідальність за господарсько-фінансову діяльність театру, за виконання фінансових планів, дотримання фінансової дисципліни, дотримання норм охорони праці, ефективного використання та охорони майна і коштів;

– зобов'язаний створювати необхідні умови для правильного бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, службами та працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів;

– несе персональну відповідальність за дотримання вимог законодавства, рішень Київської міської ради, розпоряджень виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) щодо внутрішнього фінансового контролю в театрі та у сфері публічних закупівель, а також допущення неефективних господарських операцій, правочинів, прийняття неефективних управлінських рішень в установленому порядку;

– вирішує інші питання, віднесені до його компетенції законодавством України та контрактом [2, с. 7–9].

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ КИЇВСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ТЕАТРУ «ЗОЛОТІ ВОРОТА» У 2019–2021 РР.

2.1 «Спадкоємність» поступу Київського академічного театру «Золоті Ворота»

У 2014 році у Київський театр «Золоті Ворота» прийшла нова креативна команда на чолі з Стасом Жирковим, що взявся розвивати його як сучасний театр, що фокусується на гострих соціальних темах, і водночас театр, відкритий до співпраці з молодими режисерами, драматургами, художниками, митцями.

Під керівництвом Стаса Жиркова театр «Золоті Ворота» регулярно презентував Україну на міжнародних фестивалях. За п'ять років театр встиг побувати на фестивалях та гастролях у Німеччині, Польщі, Чехії, Білорусі, Вірменії.

В театр були запрошені режисери з Франції, Німеччини, Білорусі. В стислі терміни вони поставили свої вистави, що відповідали новітнім європейським практикам [3, с. 4].

У театрі працювали актори – професіонали та фанати своєї справи, лауреати різноманітних кінофестивалів та переможці TV-шоу.

Театр «Золоті Ворота» позиціонував себе як територію різноманіття, «місце, де можна не тільки подивитися вистави, але й зустріти однодумців, поспілкуватися, випити смачної кави та гарно провести час» [3, с. 4].

Результатом такої діяльності стала присутність театру «Золоті Ворота» у рейтингах різних ЗМІ, запрошення на численні фестивалі, відзнаки фестивалів та премії.

У 2017 році за результатами діяльності театру було присвоєно почесний статус «академічний». Також вперше за багато років працівникові театру «Золоті ворота», а саме директору – художньому керівникові театру

Стасу Жиркову, було присвоєно почесне звання «Заслужений артист України» [3, с. 4].

У січні 2019 року Стас Жирков став переможцем конкурсу на заміщення посади директора – художнього керівника театральновидовищного закладу культури «Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра» і очолив цей творчий колектив [4]. Відтак, було оголошено конкурс на заміщення посади директора – художнього керівника театральновидовищного закладу культури «Київський академічний театр «Золоті Ворота», переможцем якого у березні 2019 року було визначено Оксану Ромашенко [5].

Оксана Ромашенко була частиною команди театру «Золоті Ворота» з 2014 року, працюючи на посаді завідувача трупі театру. В рекомендаційному листі, направленому голові Конкурсної комісії на заміщення посади директора – художнього керівника театральновидовищного закладу культури «Київський академічний театр «Золоті Ворота» 25 лютого 2019 року, кандидат мистецтвознавства Ганна Липківська зазначала, що «незважаючи на скромну посаду», яку Оксана Ромашенко обіймала у театрі, «її щоденна діяльність у тандемі з директором-розпорядником М. Ю. Розстальною якраз і забезпечувала усі ці чотири з половиною сезони щоденне функціонування та розвиток театру, а надто тоді, коли С. Жирков здійснював постановки в інших театрах, у т. ч. за кордоном» [6]. Ганна Липківська робила висновок, що призначення Оксани Ромашенко на посаду директора – художнього керівника Київського академічного театру «Золоті Ворота» «є гарантією спадкоємності тої лінії у стратегічному поступі колективу, завдяки якій він став широковідомим та популярним, а саме: ставки на молодь (молоді режисери, молоді актори) та гостроактуальну драматургію» [6].

З 2019 року театр «Золоті Ворота» під керівництвом Оксани Ромашенко продовжив свій міжнародний шлях розвитку, фокусуючись на

гостросоціальних темах, співпрацюючи з молодими митцями, звертаючись до сучасної української та світової драматургії.

2.2 Діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» в умовах запровадження протиепідемічних заходів у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)

У 2020 році театральньо-видовищний заклад культури «Київський академічний театр «Золоті Ворота» висунув для себе низку стратегічних завдань щодо продовження створення міжнародних копродукцій, розширення мережі партнерських зв'язків, щодо пошуку альтернативних джерел фінансування основної діяльності.

У 2020 році театр продовжив співпрацю з партнерським майданчиком – Київським академічним театром драми і комедії на лівому березі Дніпра та налагодив співпрацю з Посольством республіки Литва в Україні, Посольством Угорщини в Україні та Посольством Швейцарії в Україні [1, с. 5].

Незважаючи на складнощі, пов'язані з локдауном і пандемією COVID-19, незмінними лишилися художні пріоритети театру – театр запрошував до співпраці молодих режисерів та акторів з України та з-за кордону, надаючи їм можливість для вільної творчої роботи. У своїй репертуарній стратегії театр «Золоті Ворота» планомірно надавав перевагу сучасній українській та зарубіжній драматургії, а у своїх виставах зачіпав актуальні соціальні теми. Також велику увагу театр приділяв комунікаціям – активно використовував можливості соціальних мереж, регулярно влаштовував фотосесії, зйомки вистав та подій театру [1, с. 5].

У 2020 році Театр взяв участь у 3 міжнародних фестивалях:

- Міжнародному фестивалі «Wschod Kultury» (м. Білосток, Польща),
- Міжнародному фестивалі «Retroperspektywy» (м. Лодзь, Польща),
- Міжнародному фестивалі «COM MEDIA» (м. Алітус, Литва).

У 2020 році Київський академічний театр «Золоті Ворота» став партнером міжнародного проєкту «Пограниччя культури», що був ініційований міжнародною театральною асоціацією «Chorea». В рамках цього співробітництва було проведено показ 3 відео-версій вистав театру «Chorea», а саме: «Трагедія Івана», «Шульц:Петля», «Я, бог». Після показу відео-версій відбулося обговорення з глядачами та творцями вистав [1, с. 5].

У період локдауну театром було розширено використання соціальних мереж та онлайн-засобів комунікації. Під час локдауну було організовано покази вистав онлайн на платформах OPEN THEATRE та KONTRMARKA.

Вистави, показ яких здійснювався онлайн:

- 3 квітня – онлайн-показ вистави «Отелло/Україна/Facebook»,
- 15 квітня – онлайн-показ вистави «Гедда Габлер»,
- 16 квітня – онлайн-показ вистави «MUDAK»,
- 17 квітня – онлайн-показ вистави «Фрекен Юлія»,
- 18 квітня – онлайн-показ відео-версії вистави «Тату, ти мене любив?».
- 19 квітня – онлайн-показ вистави «Milosc/Любов» (безкоштовний показ в рамках фестивалю «Схід-Захід»),
- 25 квітня – онлайн-показ відео-версії вистави «Отелло/Україна/Facebook» [1, с. 6].

Окрім цього, Київський академічний театр «Золоті Ворота» у 2020 та 2021 роках за фінансової підтримки Департаменту культури м. Києва провів IV та V Міжнародні конгреси «Театр крокує Європою».

V Міжнародний конгрес «Театр крокує Європою» ставив на меті розширення міжнародного співробітництва і складався з двох частин:

- 19 квітня 2021 року – участь відео-версії вистави «Milosc/Любов» у міжнародному театральному фестивалі «Схід-Захід» у м. Краків (Польща). Вистава здобула перемогу у номінації «Найкраща драматична вистава»;
- 27 листопада 2021 року – організація показу та обговорення вистави «August» угорського незалежного театру «Maladure» (у співпраці з Посольством Угорщини в Україні) [1, с. 6].

У 2021 році Київський академічний театр «Золоті Ворота» взяв участь у національному фестивалі-премії «ГРА/GRA» з виставою «Родина патологоанатома Людмили», яка потрапила в лонг-лист фестивалю.

У 2021 році театр продовжив традиційну практику додаткових подій до основної репертуарної роботи театру, аби розширювати аудиторію та залучати фахівців різних творчих професій, студентську молодь, «креативний клас».

Так, у театрі відбувся воркшоп угорського режисера Мартіна Бороша (за підтримки Українського культурного фонду та Посольства Угорщини в Україні) та було започатковано ініціативу «Golden Hub», в рамках якої було організовано обговорення прем'єрних вистав, зустрічі з творчими командами проєктів та спілкування з литовською режисеркою Андрою Каваліускайте, угорським режисером Габором Тьюрі та актрисою Луцою Боршош [1, с. 6].

До дня пам'яті жертв українських голодоморів Київський академічний театр «Золоті Ворота» у 2020 та 2021 роках підготував спеціальну програму, що складалася одразу з показу вистави-реквієму «І створив собі кумира...» за мемуарами дисидента Л. Копелева та концерту Мавки (Ірина Лазер) [1, с. 6].

У 2021 році театр «Золоті Ворота» взяв участь у 4 всеукраїнських та 4 міжнародних фестивалях:

– вистава «Milosc/Любов» була показана на фестивалі «Мельпомена Таврії» та була відзначена у номінації «Найкраще пластичне рішення»;

– вистава «Milosc/Любов» взяла участь у міжнародному театральному фестивалі «Схід-Захід» у м. Краків (Польща) і здобула перемогу у номінації «Найкраща драматична вистава»;

– вистава «Білка, яка прожила 100 років» була показана на фестивалі «Сім» (м. Київ, UNIT CITY);

– вистава «Сталкери» була показана на фестивалі «СвітОгляд» (м. Сєвєродонецьк);

– вистава «Мій номер. Бабин Яр» була показана на молодіжному театральному фестивалі «Струс» у м. Львів;

– вистава «Річард III» була показана на міжнародному театральному фестивалі «СOM MOONA» у м. Алітус (Литва);

– вистава «Тату, ти мене любив?» була показана на міжнародному театральному фестивалі «СOM MEDIA» у м. Алітус (Литва) і здобула перемогу у номінаціях «Найкращий режисер» (Стас Жирков) та «Найкраща чоловіча роль» (Роман Ясіновський);

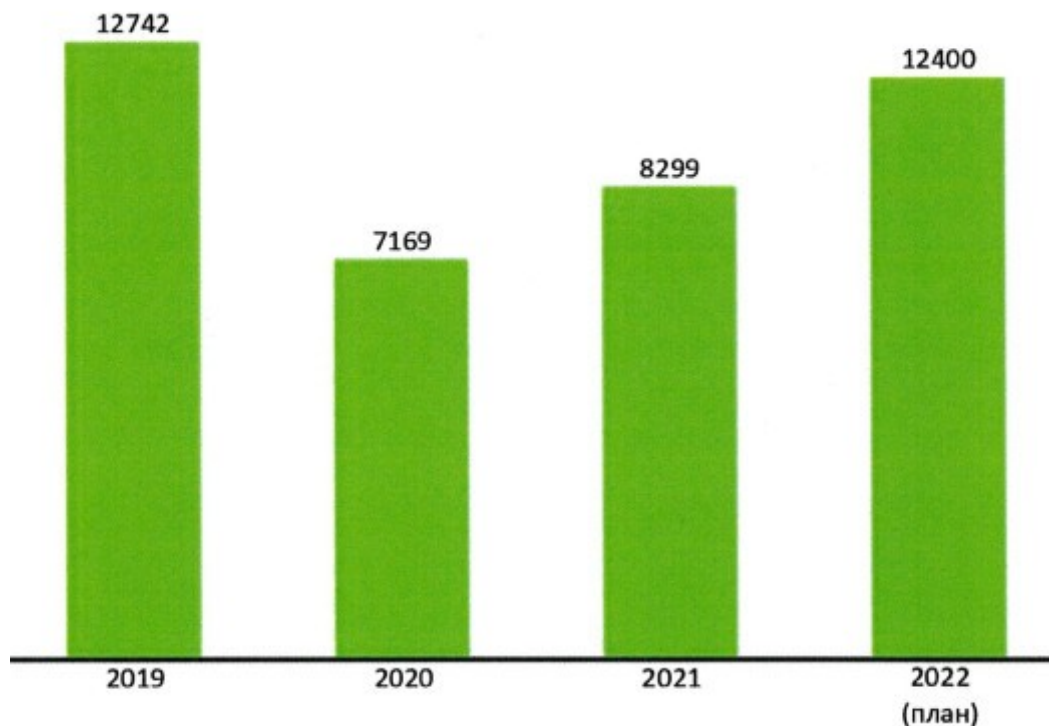
– вистава «Тату, ти мене любив?» була показана на Міжнародному молодіжному форумі країн співдружності Балтії та Грузії (м. Ташкент, Узбекистан) та здобула перемогу у номінації «Найкраща драматична вистава» [1, с. 6–7].

2.3 Аналіз показників діяльності Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2019–2021 рр.

У 2019 році кількість глядачів Київського академічного театру «Золоті Ворота» становила 12742, в 2020 році – 7169, у 2021 році – 8299 [1, с. 7].

Рисунок 2.1

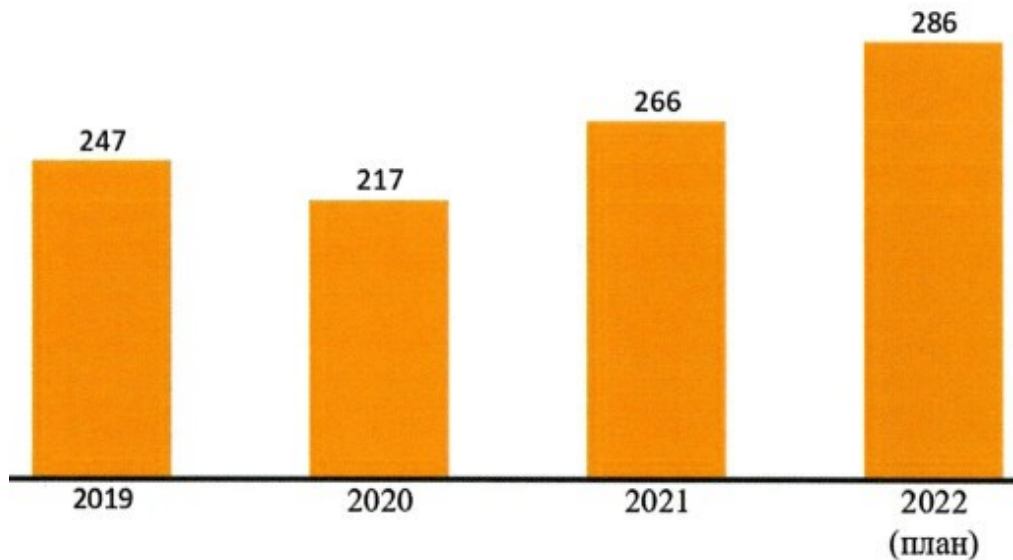
Кількість глядачів період з 2019 по 2022 роки

У 2019 році Київський академічний театр «Золоті Ворота» зіграв 247 вистав, у 2020 році – 217 вистав (у репертуарі було 24 постановки), у 2021 році – 266 вистав (репертуар налічував 23 постановки) [1, с. 8].

Рисунок 2.2

Кількість зіграних вистав за період з 2019 по 2022 років

При проведенні аналізу фінансової діяльності Київського академічного театру «Золоті Ворота» у період з 2019 по 2021 роки спостерігається позитивна динаміка – зростання отриманих доходів від основної діяльності (див. табл. 2.1) [1, с. 10].

У період 2019 року театром отримано загальний дохід на суму 3397,5 тис. грн (дохід від продажу квитків становить 3394,3 тис. грн; дохід від продажу сувенірної продукції становить 3,2 тис. грн).

У 2020 році театром отримано загального доходу на суму 1977,3 тис. грн (дохід від продажу квитків становить 1976,3 тис. грн; дохід від продажу сувенірної продукції становить 1,0 тис. грн).

У 2021 році театром отримано загальних доходів на суму 2332,2 тис. грн (дохід від продажу квитків становить 2323,6 тис. грн; дохід від продажу сувенірної продукції становить 8,6 тис. грн). На 2022 рік було заплановано отримання доходу від продажу квитків на суму 2425,3 тис. грн [1, с. 11].

Таблиця 2.1

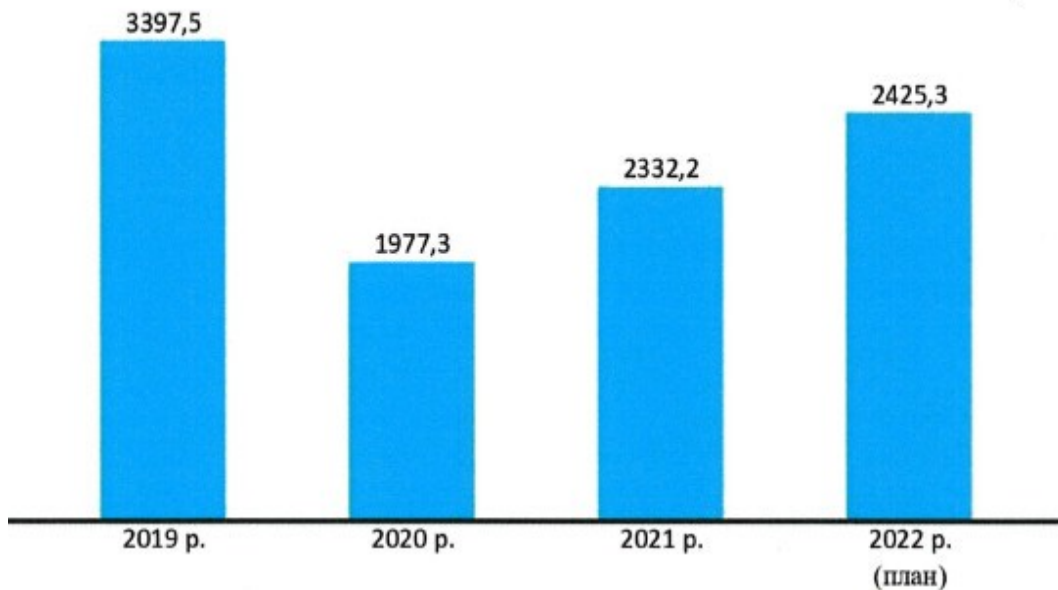
Основні фінансово-економічні показники

тис грн

Найменування показника	2019	2020	2021	2022 План
Доходи всього, в т.ч.:	8284,9	8102,2	9044,4	8716,2
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	7718,6	6489,7	8034,5	8685,8
Інші операційні доходи, в тому числі:	480,9	1392,4	866,9	-
Інші фінансові доходи(одержані гранти та субсидії)	480,9	1392,4	866,9	-
Інші доходи в тому числі:	129,5	220,1	143,0	30,4
дохід від безоплатно одержаних активів	129,5	220,1	143,0	30,4
Витрати всього, в т.ч.:	8326,5	8098,1	9044,4	8716,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	5085,8	4737,8	5406,0	6048,9
Адміністративні витрати	2351,1	2796,2	3132,1	2069,2
Витрати на збут	0,0	43,3	46,8	282,4
Інші операційні витрати	804,6	519,9	459,5	315,7
Фінансові витрати	-	-	-	-
Інші витрати	-	-	-	-
Податок на прибуток	0,5	0,9	-	-
Чистий прибуток (збиток)*	2,0	4,1	-	-
Капітальні інвестиції	65,0	237,6	123,0	-
Бюджетні кошти, в т.ч.:	4887,4	5057,9	5892,0	6419,2
в структурі доходу;	4887,4	4841,9	5892,0	6419,2
капітальні інвестиції	-	216,0	-	-

Рисунок 2.3

Дохід від продажу квитків та сувенірної продукції за період з 2019 по 2022 роки
тис грн

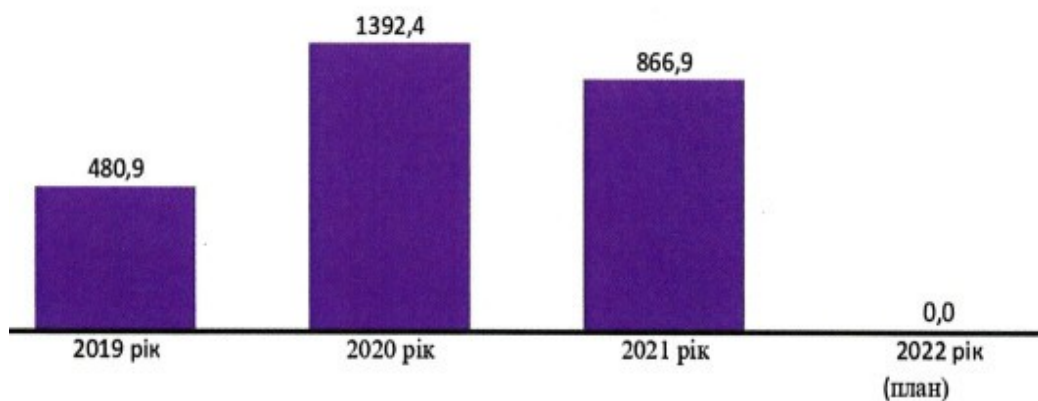

Серед сувенірної продукції Київський академічний театр «Золоті Ворота» має в асортименті шопери, футболки та чашки з айдентикою театру, блокноти, буклети з анотаціями вистав, календарі з айдентикою театру та програмки вистав [1, с. 11].

Рисунок 2.4

Отримані гранти та технічна допомога у період з 2019 по 2022 роки

тис грн

У 2019 році за отримані грантові кошти від Українського культурного фонду Київський академічний театр «Золоті Ворота» організував міжнародний театральний шоу-кейс «OPEN OPEN OPEN GOLDEN GATE THEATRE», де були представлені вистави театру для експертів, менеджерів

та продюсерів театральної сфери з дев'яти європейських країн. За підтримки Департаменту культури м. Києва та мерії м. Краків було організовано участь делегації театру «Золоті Ворота» у міжнародному театральному фестивалі «KRAKOWSKIE NOCE» та презентація вистави «Отелло/Україна/Facebook». Організовано участь вистави театру «Золоті Ворота» у двох міжнародних театральних фестивалях Польщі («Retroperspektywy» та «Wschod kultury») за підтримки Українського Інституту. Проведено захід «Прем'єрний показ театральної вистави «Бери од життя всьо» за підтримки Національної спілки театральних діячів України [1, с. 12].

У 2020 році за отримані грантові кошти від Українського культурного фонду Київський академічний театр «Золоті Ворота» створив відеOVERсію вистави «Тату, ти мене любив?» та організував її участь у двох міжнародних фестивалях «Wschod Kultury» (м. Білосток, Польща) і «Retroperspektywy» (м. Лодзь, Польща) та отримав Інституційну підтримку від Українського культурного фонду [1, с. 12].

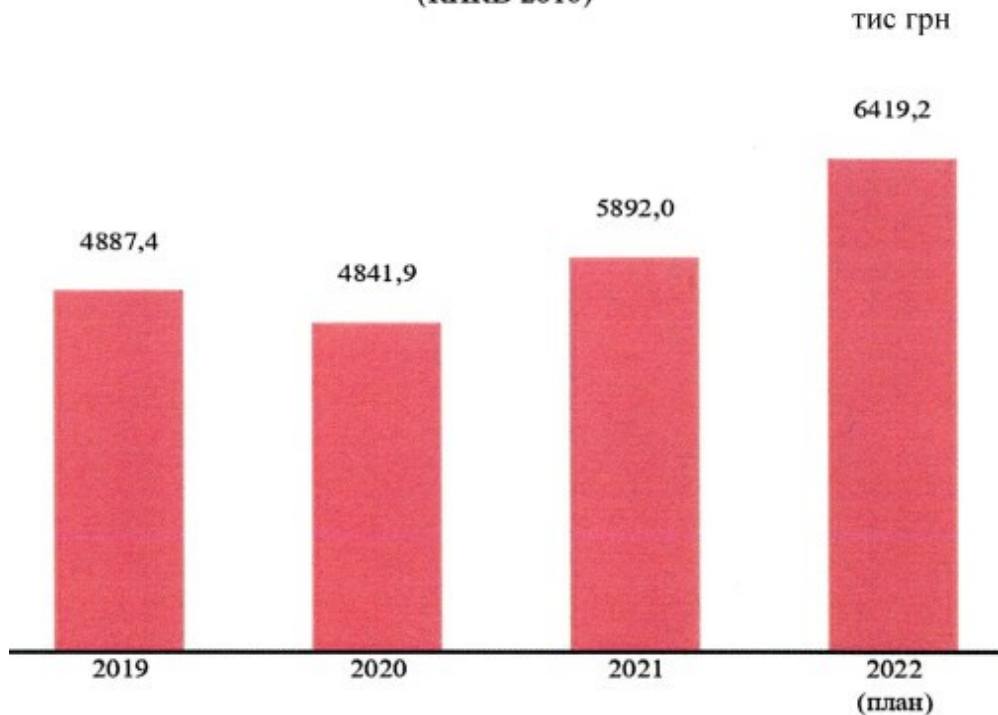
У 2021 році Київський академічний театр «Золоті Ворота» за отримані грантові кошти від Українського культурного фонду провів міжнародну лабораторію, результатом якої стали постановка вистави «ІН-ШІ» литовської режисерки Андри Каваліаускайте та воркшоп угорського режисера Мартіна Бороша [1, с. 12].

Також театр здійснював реалізацію Міжнародних театральних конгресів «Театр крокує Європою» за підтримки Департаменту культури м. Києва.

Збільшення фінансової підтримки Київського академічного театру «Золоті Ворота» з місцевого бюджету у період з 2019 по 2021 роки дозволило оновити морально застаріле обладнання, підвищити заробітну плату артистів, режисерів, адміністративного та обслуговуючого персоналу, що посприяло залученню молодих талановитих професіональних фахівців [1, с. 12].

Рисунок 2.5

Фінансова підтримка з місцевого бюджету у період з 2019 по 2022 роки
(КПКВ 2610)

На початку 2022 року Київський академічний театр «Золоті Ворота» утримував динаміку запланованого росту кількості глядачів, запланованого росту кількості зіграних вистав, а також динаміку запланованого доходу від основної діяльності. Проте після 24 лютого 2022 року ці показники значно знизилися.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ КИЇВСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ТЕАТРУ «ЗОЛОТІ ВОРОТА» У 2022–2023 РР.

3.1 Діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» під час повномасштабного вторгнення у 2022 році

На початку 2022 року Київський академічний театр «Золоті Ворота» працював на максимальних потужностях, маючи в репертуарі 28 вистав на місяць. Театр реалізовував заплановані завдання щодо участі у міжнародних фестивалях, залучення молодих українських та світових митців до створення культурного продукту та обміну досвідом, реалізації міжнародних проектів та напрацювання зв'язків з міжнародними культурними інституціями [1, с. 9].

До початку повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України Київським академічним театром «Золоті ворота» був реалізований запланований у 2021 році випуск вистави «Тест» (реж. Тамара Трунова) за підтримки Швейцарської Конфедерації в особі Федерального департаменту закордонних справ Швейцарії, що діє через Посольство Швейцарії в Україні. Прем'єра вистави відбулася 18 лютого 2022 року.

Проте, через початок російської агресії, театр на 4 місяці втратив можливість проводити основну діяльність, що негативно вплинуло на його виробничі та фінансові показники.

Зважаючи на обставини, пов'язані з воєнним станом, введеним на території України, зміну запитів аудиторії та знижений рівень інституційної спроможності, Київський академічний театр «Золоті Ворота» почав шукати нові форми проведення мистецької діяльності.

Театр та актори театру «Золоті Ворота» робили важливі кроки до нашої спільної перемоги.

Актриса театру «Золоті ворота» Віталіна Біблів розповіла, що коли все почалося, вона насипала мішки з піском для блокпостів. Потім, коли ще були

повні сховища, рахувала людей, була там кимось на зразок коменданта; у березні 2022 року домовлялася про аптечки, жилети. Начитувала аудіоісторії саркастичного характеру, а Баба Наташа (один з комічних персонажів Віталіни Біблів) збирала гроші на ЗСУ. Також Віталіна Біблів допомагала з евакуацією стареньких з геронтологічного пансіонату [7].

Актриса театру Ірина Гришак займалася координацією і збором коштів на амуніцію, паливо волонтерам, їжу і сітки [7].

Актриса театру Катерина Вишнева волонтерила, читала онлайн-книжки дітям, щоб вони слухали не тільки сирени, бо знає по собі, що немає іноді ресурсів бути супермамою і читати вголос дитині на ніч. «Тож я роблю це за них. Займаюся саме дітьми, які евакуйовані зі сходу України. Купували їм іграшки і речі», – розповіла актриса у березні 2022 року [7].

Актор Київського академічного театру «Золоті ворота» Володимир Ковбель та звукооператор Дмитро Солодкий зі зброєю в руках боронили Україну у лавах ЗСУ [7; 8].

Київський академічний театр «Золоті Ворота» одним з перших відновив творчу діяльність під час повномасштабного вторгнення, проводячи з 30 квітня 2022 року так звані «воєнні ефіри» з читками уривків п'єс сучасних драматургів і показом фрагментів вистав театру на сторінках своїх соціальних мереж [9].

Також театр проводив благодійні читання. Одним з перших у червні 2022 року відбулося сценічне читання п'єси авторок Марини Смілянець та Людмили Тимошенко «Коти-біженці». Текст п'єси через проведення алегоричних порівнянь допомагає прожити та пропрацювати травми, що можуть виникати у тимчасово переміщених осіб внаслідок російської агресії. П'єсу «Коти-біженці» читали актори Віталіна Біблів, Анастасія Бабій, Інна Скорина-Калаба та Андрій Поліщук [10].

Благодійне першопрочитання п'єси автора Олександра Середіна «Ми готові до війни» Київський академічний театр «Золоті ворота» у червні 2022

року здійснив у копродукції з Театром драми і комедії на лівому березі Дніпра.

У читанні взяли участь провідні актори української сцени театру та кіно: Віталіна Біблів, Олеся Жураківська (акторка Театру драми і комедії на лівому березі Дніпра), Тетяна Круліковська (акторка Театру драми і комедії на лівому березі Дніпра), Інна Скорина-Калаба та Олексій Суханов [11].

Текст п'єси – це узагальнений підсумок переживань, які українці отримали на початку російської агресії проти України. Основна мета проєкту – знизити емоційний тиск внаслідок російської агресії через ідентифікацію своїх переживань під час перегляду культурного продукту та зміцнення морального духу [1, с. 9].

Київський академічний театр «Золоті Ворота» знаходиться у підвальному приміщенні, яке пристосоване до найпростішого укриття, що дає змогу театру не переривати вистави під час повітряних тривог, а отже не перешкоджати процесу проведення вистави та перегляду вистави глядачами.

В липні 2022 року в Київському академічному театрі «Золоті Ворота» почалась робота над першою виставою під час повномасштабного вторгнення росії в Україну. Вистава «Дякую» від режисерки Андри Каваліаускайте (Литва) не стосується війни прямо, але змушує прислухатись до себе. Це дуже точна вистава про кохання. Та кохання абсолютно різне: до партнера, до батьків-дітей, до Батьківщини. А ще – це вистава-дзеркало, в якому кожен бачить своє відображення [12].

В серпні 2022 року Київський академічний театр «Золоті Ворота» підготував театралізоване (перформативне) читання воєнних свідчень «Війна і пам'ять». Воно відбулося в Експозиційному просторі виставки «Україна – розп'яття» Національного музею історії України у Другій світовій війні. Документальні тексти зібрав Центр документування російських злочинів в Україні ім. Рафала Лемкіна [13].

Також Київський академічний театр «Золоті Ворота» працював над другою прем'єрою під час повномасштабного вторгнення – казкою для

дорослих в епоху пост-правди «Крихітка Цахес» авторки Марини Смілянець і режисерки Анни Турло. Прем'єра вистави, яка створювалася в рамках реалізації творчого проєкту за грантом Президента України, відбулася 17 лютого 2023 року [14].

3.1.1 Міжнародні проєкти Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2022 році

Актори Київського академічного театру «Золоті ворота» взяли участь у багатьох міжнародних проєктах, що презентували Україну на європейських сценах, зокрема:

– Дмитро Олійник – «Озброюючись проти моря лих» (реж. Стас Жирков). Берлін (Німеччина).

– Христя Люба – «Інвазія» (реж. Тамара Трунова). Польсько-український проєкт (Литва).

– Орест Пастух та Дмитро Олійник – «З цією виставою щось не так» (реж. Емі Марчант). Вистава Театру драми і комедії на лівому березі Дніпра. Рига (Латвія).

– Віталіна Біблів та Дмитро Олійник – «Новини з минулого» (реж. Стас Жирков). В копродукції з театром Münchner Kammerspiele. Мюнхен (Німеччина).

Також було організовано три покази вистави «Каліки» (реж. Стас Жирков) у Литві (м. Алітус, м. Каунас, м. Варена), показ вистави «ІН-ШІ» (реж. Андра Каваліаускайте) на театральному фестивалі у Польщі та показ вистави «Каліки» на міжнародному фестивалі Druskininkai (Литва).

3.1.2 Репертуар Київського академічного театру «Золоті Ворота» у 2022 році

У 2022 році репертуар Київського академічного театру «Золоті Ворота» налічував 26 вистав (усього за рік відбулося 76 показів), з них:

23 вистави з репертуару попередніх років:

1. «Наташина мрія» Я. Пулінович (реж. С. Жирков),
  2. «Браковані люди» В. Сігарєва (реж. С. Жирков),
  3. «Сталкери» П. Ар'є (реж. С. Жирков),
  4. «Слава героям» П. Ар'є (реж. С. Жирков),
  5. «І створив собі кумира...» Л. Копєлева (реж. С. Жирков),
  6. «Тату, ти мене любив?» Д. Богославського (реж. С. Жирков),
  7. «Каліки» С. Гьоснера (реж. С. Жирков),
  8. «Фрекен Юлія» А. Стріндберга (реж. І. Уривський),
  9. «Королева краси» М. МакДонаха (реж. М. Голенко),
  10. «Сьогодні вечери не буде» А. Аламо (реж. Ж. Одрі),
  11. «Місто богів» С. Грума (реж. Ю. Диваков),
  12. «Річард III» В. Шекспіра (реж. К. Кромбгольц),
  13. «Miłosc/Любов» (автор ідеї та реж. М. Миколайчик),
  14. «Украдене щастя» І. Франка (реж. І. Уривський),
  15. «Бери од життя всьо» (автори Татуся Бо, Р. Горовий, реж. Т. Губрій),
  16. «Жити в Києві» (автор Т. Малярчук, реж. Т. Губрій),
  17. «Отелло/Україна/Facebook» (автори П.Ар'є та М. Смілянець, реж. С. Жирков),
  18. «Родина патологоанатома Людмили» (автори П. Ар'є та О. Апчел, реж. О. Апчел),
  19. «Мудак» (автор А. Бондаренко, реж. Т. Губрій),
  20. «Мій номер. Бабин Яр» (автор віршів М. Кіяновська, реж. С. Жирков, режисер-постановник Т. Губрій),
  21. «Таргани» Я. Гловацького (реж. А Турло),
  22. «Білка, яка прожила 100 років» О. Михайлова (реж. С. Жирков),
  23. «ІН-ШІ» (автор і режисер Андра Каваліаускайте).
- та 2 прем'єрні вистави:
1. «Тест» Л. Берфуса (реж. Тамара Трунова),
  2. «Дякую» (автор і режисер Андра Каваліаускайте),

Також у 2022 році було розпочато роботу над виставою «Крихітка Цахес» (режисер Анна Турло, драматург Марина Смілянець).

3.1.3 Кадрові виклики, що постали перед Київським академічним театром «Золоті Ворота» у 2022 році

Станом на 1 січня 2022 року у театральньо-видовищного закладу культури «Київський академічний театр “Золоті Ворота”» був введений у дію штатний розпис, який налічував 45 штатних одиниць. Він був розроблений у відповідності до вимог Закону України «Про оплату праці» та наказу Міністерства культури і туризму України від 18 жовтня 2005 року №745 «Про впорядкування умов оплати праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки» [1, с. 13].

Фонд оплати праці театру був сформований за рахунок трансфертів та власних коштів, а саме: 34 штатні одиниці з міського бюджету та 11 штатних одиниць за кошти від основної діяльності [1, с. 13].

Серед нагальних проблем, що постали перед Київським академічним театром «Золоті Ворота», які потрібно було обов’язково вирішити протягом 2022 року, була проблема відсутності (дефіциту) кадрів.

Від початку повномасштабного вторгнення рф в Україну частина працівників театру «Золоті Ворота» втратила житло та була вимушено переміщена за кордон, що суттєво вплинуло на репертуар театру та загалом на організацію виробничих процесів.

Варто зазначити, що питому вагу працівників склали студенти та творча молодь, які з урахуванням дистанційної форми навчання та грантових програм навчання від країн, які підтримують Україну, також виїхали за кордон.

В умовах воєнного стану, через тимчасове призупинення основної діяльності та зменшення обсягу фінансування театр не мав можливості утримувати персонал в повному обсязі.

З огляду на економічну ситуацію в Україні та розмір заробітної плати, яку міг запропонувати Київський академічний театр «Золоті Ворота», у театрі відчувався кадровий дефіцит.

Враховуючи факт зменшення обсягу фінансування, як наслідок – відсутність конкурентної заробітної плати, враховуючи відтік кадрів, щомісячно Київський академічний театр «Золоті Ворота» був змушений робити вибір між забезпеченням гідної оплати праці працівникам та новими постановками, проектами; утриманням приміщення; закупівлею виробничого та господарського інвентарю та засобів.

3.2 VI Міжнародний конгрес «Театр крокує Європою»

У 2022 році Київський академічний театр «Золоті Ворота» почав працювати над важливим культурним проектом – VI Міжнародним конгресом «Театр крокує Європою». Його проведення за умови отримання фінансування від Українського культурного фонду мало допомогти відновити діяльність театру «Золоті Ворота» в напрямку міжнародного мережування та залучити нові партнерські культурні інституції.

Планувалося, що Конгрес буде проведено в два етапи та розділено на 4 дискусійні панелі, які підійматимуть теми присутності та ролі українського театру в міжнародному культурному просторі в умовах російської агресії проти України. Була запланована також презентація театральних здобутків м. Києва на міжнародному рівні, шляхом участі театру в міжнародних та національних театральних фестивалях.

В 2023 році Київський академічний театр «Золоті Ворота» реалізував цей проект.

VI Міжнародний театральний конгрес «Театр крокує Європою. Театр. Війна» відбувся в Київському академічному театрі «Золоті ворота» 19 та 20 вересня 2023 року за співучасті українських культурних інституцій, вільних митців та театральних менеджерів України та країн Європи. В рамках конгресу культурні діячі обговорили соціальну роль українського театру під

час війни всередині країни та на міжнародній арені, а також вплив на нього повномасштабного вторгнення.

Темами конгресу стали панельні дискусії:

- Соціальна роль та вплив театру під час війни,
- Роль українського театру на міжнародній арені як інструменту спротиву наративам країни агресора,
- Вплив повномасштабного вторгнення на український театр та його сучасний стан.

Для чого театр під час війни? Це питання підняв під час дискусії керівник польського театру «Chorea» Томаш Родович. За його словами, на ці роздуми його надихнув вислів театрознавиці Майї Гарбузюк (1965–2023) про те, що українська ідентичність побудована на ненависті, «ми розуміємо і знаємо, хто ми, якраз через ту ненависть, яку ми відчуваємо до росіян».

«Ми не просто можемо, ми маємо робити театр під час війни. Це те, що може дати надію і дати сенс. Багато людей зараз втрачають сенс в своєму житті, втрачають сім'ї, втрачають своїх чоловіків, братів, але саме завдяки театру ми можемо сказати, що є надія. Надія бути креативними, продовжувати життя. Саме через театр ми можемо показати і сказати, що є сенс бути людиною, і показати, як це бути людиною», – підкреслив Томаш Родович [15].

Такі важливі теми обговорювались на Міжнародному театральному конгресі «Театр крокує Європою. Театр. Війна» в Київському академічному театрі «Золоті Ворота» за підтримки Українського культурного фонду.

В обговореннях брали участь: Оксана Ромашенко, Олена Апчел, Сімонас Кеблас, Анастасія Гайшенець, Стас Жирков, Інеса Пільвеліте, Біргіт Ленгарс, Мартина Фаустина Занєвська, Томаш Родович, Анна Турло, Ольга Байбак, Ірина Чужинова, Павло Ар'є, Віталіна Біблів, Марина Смілянець, Маріанна Розстальна, Дмитро Олійник.

В рамках конгресу також відбувся показ перформативного читання-рефлексії «News from the past» («Новини з минулого»). Вистава була створена

у Мюнхені під час війни за участі акторів театру «Золоті Ворота» Дмитра Олійника та Віталіни Біблів режисером Стасом Жирковим разом з продюсером Мартіном Вальдесом-Штаубером.

За сюжетом, четверо акторів зустрічаються задля запису радіофільму. Двоє українських і двоє німецьких акторів повертають нас в 1931–1941 роки та намагаються рефлексувати на трагічні сторінки історії України та Німеччини: Голодомор, розстріляне відродження, окупація, депортація, Бабин Яр, шлях до влади Гітлера.

Вистава була неодноразово показана в театрі «Münchner Kammerspiele» в Німеччині. Актор Дмитро Олійник під час обговорення перформативного читання розповів, що після показів в Мюнхені також проходили дискусії, на яких німецькі глядачі казали, що дізнались такі речі про власну історію, про які раніше не здогадувались.

«Також дуже часто звучали такі думки, що вони не знають про українську історію нічого. І це нас напевно не дивує, бо і ми, будучи всередині країни, не завжди знаємо всі факти про нашу історію або не завжди цікавимось цими фактами. Рано чи пізно, коли ми дізнаємось, ми розуміємо, що це мало великий вплив на нашу самоідентифікацію. І на те, чому ми зараз знаходимось в цій самій точці, в якій ми знаходимось», – підкреслив Дмитро Олійник [15].

3.3 Діяльність Київського академічного театру «Золоті Ворота» під час повномасштабного вторгнення у 2023 році

В 2023 році у Київському академічному театрі «Золоті Ворота» було здійснено такі прем'єрні вистави:

– «Крихітка Цахес» (режисерка Анна Турло; драматургиня Марина Смілянець). Вистава створена за підтримки гранту Президента України для молодих митців;

– «Кортес» (режисерка Таня Губрій; драматургиня Лена Лягушонкова);

– «Люби мене не покинь» (режисерка Таня Губрій; драматургиня Ольга Анненко). Моновистава Віталіни Біблів [16].

У Ризі (Латвія) відбувся показ театральної постановки «Luggage stories», авторкою та режисеркою якої є акторка театру «Золоті Ворота» Катерина Вишнева.

В рамках 25-го Міжнародного театрального фестивалю «Мельпомена Таврії» Київський академічний театр «Золоті Ворота» представив виставу «Дякую». Фестиваль, народжений на півдні України, у Херсоні, жодного разу не скасовувався за час свого існування довжиною у чверть століття. 2023 року він проходив під гаслом «Ми вдома» та об'єднав митців із п'яти країн світу.

У Всеукраїнському театральному фестивалі-премії «ГРА» Київський академічний театр «Золоті Ворота» здобув нагороди в двох номінаціях:

- «За найкращу камерну виставу» – «Білка, яка прожила 100 років»,
- «За найкращу жіночу роль» – Віталіна Біблів за роль Фрекен Бок у виставі «Білка, яка прожила 100 років» [17].

У 2023 році в Київському академічному театрі «Золоті Ворота» відбулось акторське прослуховування, в результаті якого до колективу театру долучились актор Роман Муленко та акторка Наталя Телли [18; 19].

В 2023 році Київський академічний театр «Золоті Ворота» проводив репетиції та підготовку двох вистав: «LOVE REVOLUTION» (режисерка та авторка Наталія Сиваненко) та Правда або дія «Величне століття. Веселе» (режисер Олексій Гладушевський; драматург Сергій Кулибишев), прем'єра яких відбулась вже в 2024 році.

ВИСНОВКИ

Театрально-видовищний заклад культури «Київський академічний театр “Золоті Ворота”» є неприбутковим театрально-видовищним закладом культури, підпорядкованим Департаменту культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Власником та засновником театру є територіальна громада міста Києва, від імені якої виступає Київська міська рада.

Театр був створений у 1979 році на хвилі демократичних зрушень як «Театр поезії», а у 1990 році був перейменований на Київський театр «Золоті Ворота». У 2017 році театру було надано статус академічного.

Київський академічний театр «Золоті Ворота» орендує приміщення на вул. Шовковичній, 7А, в якому безпосередньо здійснюється показ вистав та знаходиться адміністрація театру. Глядацький зал театру розраховано на 50–70 посадкових місць (в залежності від конфігурації сцени).

Основною метою діяльності Київського академічного театру «Золоті Ворота» є розвиток театрального мистецтва і театральної справи, формування та задоволення культурних потреб населення. Він має на меті створення умов для сприяння розвитку творчої активності територіальної громади міста Києва, формування в Україні та її столиці громадянського суспільства європейського рівня, що будується на засадах загальнолюдських цінностей із збереженням самобутніх традицій безцінної культурно-духовної спадщини, а також передбачає забезпечення реалізації політичних, громадянських, економічних, соціальних і культурних прав громадян.

Основними видами діяльності театру є створення, публічне виконання та публічний показ театральної вистав, інших творів театрального мистецтва на власній сцені та на гастролях, організація мистецьких фестивалів, конкурсів, оглядів, а також реалізація квитків на зазначені заходи; підготовка театральної постановки, театрально-концертних програм та інших заходів

для їх публічного виконання чи публічного показу; надання постановочних послуг, сценічних постановочних засобів для проведення вистав, концертів; виготовлення на замовлення предметів художнього оформлення театральних постановок, концертів; надання власної сцени іншим театрам для проведення гастрольних заходів, спільних театральних проєктів та програм; підготовка, тиражування та реалізація інформаційно-довідкових і рекламних матеріалів, копій відеоматеріалів та фонограм, пов'язаних з діяльністю театру; діяльність з підтримки театральних і концертних заходів.

Керівництво діяльністю Київського академічного театру «Золоті Ворота» здійснює директор – художній керівник театру, якого призначає на посаду директор Департаменту культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) шляхом укладення з ним контракту строком на п'ять років за результатами конкурсу.

У 2014 році у Київський театр «Золоті Ворота» прийшла молода креативна команда на чолі з Станіславом (Стасом) Жирковим. Він розвивав театр як сучасний театр, що запрошує до співпраці молодих митців (акторів, режисерів, драматургів тощо) задля надання можливості розкриття їх творчого потенціалу та поповнення українського театрального ландшафту сучасним культурним продуктом, і як майданчик для популяризації української та світової сучасної драматургії, використовуючи її у виставах та підіймаючи гострі соціальні питання. Театр брав участь у фестивалях і гастрольях у Німеччині, Польщі, Чехії, Білорусі, Вірменії та запрошував до роботи режисерів з Франції, Німеччини, Білорусі.

У січні 2019 року Стас Жирков за результатами конкурсу очолив Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра, а переможцем конкурсу на заміщення посади директора – художнього керівника Київського академічного театру «Золоті Ворота» у березні 2019 року було визначено Оксану Ромашенко, яка була частиною команди театру з 2014 року, працюючи на посаді завідувача трупі театру. Під її керівництвом театр продовжив свій міжнародний шлях розвитку, фокусуючись на

гостросоціальних темах, співпрацюючи з молодими митцями, звертаючись до сучасної української та світової драматургії.

В умовах запровадження протиепідемічних заходів у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) Київський академічний театр «Золоті Ворота» продовжив розширювати мережу партнерських зв'язків, зокрема співпрацюючи з Київським академічним театром драми і комедії на лівому березі Дніпра та налагодивши співпрацю з посольствами Литви, Угорщини і Швейцарії в Україні. У період локдауну театр розширив використання соціальних мереж та онлайн-засобів комунікації, організував покази вистав онлайн.

У 2020 та 2021 роках Київський академічний театр «Золоті Ворота» провів IV та V Міжнародні конгреси «Театр крокує Європою», брав участь у міжнародних проєктах, всеукраїнських та міжнародних фестивалях. З метою розширення аудиторії театр поруч з основною репертуарною роботою проводив додаткові культурно-мистецькі події: воркшоп угорського режисера Мартіна Бороша (за підтримки Українського культурного фонду та Посольства Угорщини в Україні), ініціативу «Golden Hub», в рамках якої було організовано обговорення прем'єрних вистав, зустрічі з творчими командами проєктів.

На початку 2022 року Київський академічний театр «Золоті Ворота» працював на максимальних потужностях, маючи в репертуарі 28 вистав на місяць. Театр реалізовував заплановані завдання щодо участі у міжнародних фестивалях, залучення молодих українських та світових митців до створення культурного продукту та обміну досвідом, реалізації міжнародних проєктів та напрацювання зв'язків з міжнародними культурними інституціями, утримував динаміку запланованого росту кількості глядачів, запланованого росту кількості зіграних вистав, а також динаміку запланованого доходу від основної діяльності. Проте після 24 лютого 2022 року ці показники значно знизилися.

Київський академічний театр «Золоті Ворота» одним з перших відновив творчу діяльність під час повномасштабного вторгнення РФ в Україну, проводячи так звані «воєнні ефіри» – прямі ефіри з читками уривків п'єс сучасних драматургів і показом фрагментів вистав театру на сторінках своїх соціальних мереж. Також театр проводив сценічні читання п'єс. Київський академічний театр «Золоті Ворота» знаходиться у підвальному приміщенні, яке пристосоване до найпростішого укриття, що дає йому змогу працювати під час повітряних тривог та не переривати процес проведення вистави та перегляду вистави глядачами (багато театрів не могли відновити свою роботу під час повномасштабного вторгнення саме через відсутність укриття).

У 2022 році директором – художнім керівником театру стала Маріанна Розстальна. В умовах російської агресії Київський академічний театр «Золоті Ворота» (попри скорочення масштабів основної діяльності, зменшення фінансування та дефіцит кадрів) продовжив успішно йти своїм творчим шляхом і поруч з постановкою вистав і прокатом репертуару втілювати міжнародні проекти, зокрема у 2023 році провівши VI Міжнародний театральний конгрес «Театр крокує Європою. Театр. Війна».

Питання впливу війни на формування та розвиток театального мистецтва України з кожним днем набуває все більшого значення. Українські театри в період повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну, попри обстріли, повітряні тривоги, відсутність світла продовжують демонструвати стійкість, продовжують працювати, створювати прем'єри, грати вистави, їздити із гастроллями та боротися за культурну спадщину та національну ідентичність. Україна – це самостійна держава, зі своїми культурою, мовою, звичаями, історією та традиціями. А театр є унікальним засобом взаємодії глядача з культурою. Театр є рефлексією на події, що відбуваються у державі та навколо нас самих. Він допомагає нам пережити та оцінити наші історії, ніби дозволяючи подивитись на них зі сторони, посміятись та поплакати.

Розглянувши засади діяльності Київського академічного театру «Золоті ворота» і проаналізувавши його організаційно-творчу діяльність напередодні пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19), в умовах запровадження протиепідемічних заходів і після повномасштабного вторгнення РФ в Україну, можемо зробити висновок, що Київський академічний театр «Золоті Ворота» – це не тільки репертуарний театр, але й театр, який працює над різними культурно-мистецькими проектами, піднімає гострі соціальні питання та бере активну участь у культурному спротиві проти російської агресії. В його репертуарі – світова драма та сучасна українська драматургія. Він постійно оновлюється, щоб бути завжди актуальним і цікавим своєму глядачу, і продовжує свою роботу в напрямку культурної дипломатії. Актори та очільники Київського академічного театру «Золоті Ворота» ініціюють і беруть участь у проектах на підтримку України в країнах Європи. Київський академічний театр «Золоті Ворота» – це територія різноманіття, місце, де можна не тільки подивитися вистави, але й зустріти однодумців. Це камерний український театр, який веде активний діалог із глядачем і завжди на часі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Стратегічний план розвитку театраль-но-видовищного закладу культури «Київський академічний театр «Золоті Ворота» на середньостроковий період. 2023 – 2025 роки : затверджено Департаментом культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) 21.12.2022 р. Київ, 2022. 20 с.
2. Положення про театраль-но-видовищний заклад культури «Київський академічний театр «Золоті Ворота» (ідентифікаційний код 13684980) (нова редакція) : затверджено Розпорядженням Київської міської державної адміністрації від 29 березня 2004 року №501 (у редакції розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 01 квітня 2021 року №757. Київ, 2021. 13 с.
3. Стратегічний план розвитку театраль-но-видовищного закладу культури «Київський академічний театр «Золоті Ворота» на середньостроковий період (з 2020 до 2022 роки) (Зміни) : затверджено Департаментом культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) 21 січня 2021 р. Київ, 2021. 15 с.
4. Результати конкурсу на заміщення посади директора – художнього керівника театраль-но-видовищного закладу культури «Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра». *Департамент культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)*. URL: <https://dk-2023.kyivcity.gov.ua/news/3099.html> (дата звернення: 17.05.2024).
5. Результати конкурсу на заміщення посади директора – художнього керівника театраль-но-видовищного закладу культури «Київський академічний театр «Золоті Ворота». *Департамент культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)*.

URL: <https://dk-2023.kyivcity.gov.ua/news/3171.html> (дата звернення: 17.05.2024).

6. Липківська Г. К. Рекомендаційний лист. 25 лютого 2019 року // Матеріали претендентів на заміщення посади директора – художнього керівника театральньо-видовищного закладу культури «Київський академічний театр «Золоті Ворота». *Департамент культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)*. URL: <https://dk-2023.kyivcity.gov.ua/news/3165.html> (дата звернення: 17.05.2024).

7. Театр «Золоті Ворота» воює, волонтерить і розвиває культуру. *Укрінформ*. 31.03.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3444883-teatr-zoloti-vorota-voe-volonterit-i-rozvivae-kulturu.html> (дата звернення: 17.05.2024).

8. Вергеліс О. Театр часів агресії та пекла. *Главком*. 19.03.2022. URL: https://glavcom.ua/columns/olegvergelis/teatr-chasiv-agresiji-ta-pekla-831223.html#google_vignette (дата звернення: 17.05.2024).

9. Театр «Золоті Ворота». *Instagram*. 27.04.2022. URL: <https://www.instagram.com/tv/Cc2IQlyAk1F/?igsh=MWdiNGhvcGYwbzBvMw%3D%3D> (дата звернення: 17.05.2024).

10. Театр «Золоті Ворота» запрошує на благодійне читання п'єси «Коти-біженці». *Київ 24*. 30.05.2022. URL: <https://kiev24.ua/teatr-zoloti-vorota-zaproshtuye-na-blagodijne-chytannya-p%CA%BCyesy-koty-bizhenczi/> (дата звернення: 17.05.2024).

11. Читка п'єси «Ми готові до війни». *Kyiv Maps*. URL: <https://kyivmaps.com/ua/events/mi-gotovi-do-vijni> (дата звернення: 17.05.2024).

12. Театральні прем'єри воєнного стану: що дивитись на прифронтових сценах та у тилу. *Українська правда. Життя*. 09.11.2022. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2022/11/9/251219/> (дата звернення: 17.05.2024).

13. У Музеї війни актори театру «Золоті Ворота» читатимуть задокументовані свідчення російських злочинців. *Еспресо*. 25.08.2022. URL: <https://espresso.tv/u->

muzei-viyini-aktori-teatru-zoloti-vorota-chitatimut-zadokumentovani-svidchennya-rosiyskikh-zlochinyv (дата звернення: 17.05.2024).

14. Крихітка Цахес. Київський академічний театр «Золоті Ворота». URL:

<https://zoloti-vorota.kiev.ua/performance/%d0%ba>

[%d1%80%d0%b8%d1%85%d1%96%d1%82%d0%ba%d0%b0-](https://zoloti-vorota.kiev.ua/performance/%d0%ba%d1%80%d0%b8%d1%85%d1%96%d1%82%d0%ba%d0%b0-%d1%86%d0%b0%d1%85%d0%b5%d1%81/)

[%d1%86%d0%b0%d1%85%d0%b5%d1%81/](https://zoloti-vorota.kiev.ua/performance/%d0%ba%d1%80%d0%b8%d1%85%d1%96%d1%82%d0%ba%d0%b0-%d1%86%d0%b0%d1%85%d0%b5%d1%81/) (дата звернення: 17.05.2024).

15. VI Міжнародний театральний конгрес «Театр крокує Європою. Театр. Війна» (2023). *Національна спілка театральних діячів України*. URL:

[https://nstdu.com.ua/publication/vi-mizhnarodniy-teatralniy-kongres-teatr-](https://nstdu.com.ua/publication/vi-mizhnarodniy-teatralniy-kongres-teatr-krokuje-uevroпоуу-teatr-viyна-2023/)

[krokuje-uevroпоуу-teatr-viyна-2023/](https://nstdu.com.ua/publication/vi-mizhnarodniy-teatralniy-kongres-teatr-krokuje-uevroпоуу-teatr-viyна-2023/) (дата звернення: 17.05.2024).

16. У київському театрі покажуть моновиставу «Люби мене не покинь».

Укрінформ. 11.10.2023. URL: [https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3772581-](https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3772581-u-kievi-pokazut-monovistavu-lubi-mene-ne-pokin.html)

[u-kievi-pokazut-monovistavu-lubi-mene-ne-pokin.html](https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3772581-u-kievi-pokazut-monovistavu-lubi-mene-ne-pokin.html) (дата звернення:

17.05.2024).

17. Театральний фестиваль-премія «ГРА» 2023 оголосив переможців.

Українська правда. Життя. 10.12.2023. URL:

<https://life.pravda.com.ua/culture/2023/12/10/258218/> (дата звернення:

17.05.2024).

18. Театрально-видовищний заклад культури «Київський академічний театр «Золоті Ворота» оголошує результати конкурсу. *Міністерство культури та інформаційної політики України*. URL:

[https://mcip.gov.ua/announcements/teatralno-vydovyshhnyj-zaklad-kultury-](https://mcip.gov.ua/announcements/teatralno-vydovyshhnyj-zaklad-kultury-kyyivskyj-akademichnyj-teatr-zoloti-vorota-ogoloshuye-rezultaty-konkursu-2/)

[kyyivskyj-akademichnyj-teatr-zoloti-vorota-ogoloshuye-rezultaty-konkursu-2/](https://mcip.gov.ua/announcements/teatralno-vydovyshhnyj-zaklad-kultury-kyyivskyj-akademichnyj-teatr-zoloti-vorota-ogoloshuye-rezultaty-konkursu-2/)

(дата звернення: 17.05.2024).

19. КАТ «Золоті Ворота» оголошує результати. *Міністерство культури та інформаційної політики України*. URL:

[https://mcip.gov.ua/announcements/kat-](https://mcip.gov.ua/announcements/kat-zoloti-vorota-ogoloshuye-rezultaty/)

[zoloti-vorota-ogoloshuye-rezultaty/](https://mcip.gov.ua/announcements/kat-zoloti-vorota-ogoloshuye-rezultaty/) (дата звернення: 17.05.2024).